

Fynd i kristna gravar.

J. Olsson har som dödgrävare öppnat en massa gamla gravar på Snöstorps kyrkogård. I gravarna har han hittat en mängd kopparmynt från 1600-och 1700-talen. Det äldsta var från 1666. Vidare har han funnit kritpipor, saxar, brynstenar, brännvin i vita bukiga glasflaskor. Glasflaskorna hade kullrig botten så att de ej kunde stå. De lågo som om liken skulle haft dem i höger hand. De andra fynden funnos i lägen som antydde att liken fått dem med i kistan. I en grav hittades en gammal koppartumlare av det slag som förr användes till supskålar.

Trollen i Snibestna.

Från Brännehav i Voxtorps socken brukade de låna kittlar från trollen i Snibestna. När de lämnade tillbaka kittlarna brukade de lägga några pölsor eller annan mat i dem till tack för lånet. En gång skulle en pojke lämna igen en kittel. Han tog och åt upp maten och gjorde i stället sin tam i kitteln. Sen fick de aldrig låna någon kittel mer.

Trollen i Kittelhall.

En dräng som tjänste i Udamåsa (Ydermossa i Voxtorps sn)

1

2

3

skulle gå i skogen och leta på en oxe som inte följt med kreaturen hem. När han kom till Kittehall kom en berggumma ut och bad honom röra i grytan litet. Men han fick inte lov att smaka gröten. När emellertid käringen dröjde, dristade han sig till att smaka lite ändå. Han åt bara ett par gryn.

När käringen kommit tillbaks började han åter leta efter oxen. Han hittade honom inte förr än det var sent på kvällen. När han kom hem så portarna stängda för natten. Då tog drängen oxen i ena bakbenet och kasta honom över taket in i gården. Det var gröten som hade gjort honom så stark.

Bockahästen och Studahall.

På Studahall¹⁾ på Hallandsås (i Yttermåsa²⁾, Växjö sn)
Ydermåsa

stod en jätte och kastade en sten mot Ypsby kyrka. Han orkade emellertid ej fram utan stenen föll ned vid Bockastensbygget i Ränneslöv.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

3 ARKIV

4

1) dvs. Stutahall "stutklippan".

2) uttalat udemesa.

Landskap: Halland

Upptecknat av: J. Sahlgren

Härad: Hök

Adress:

Socken:

Berättat av: S.G. Svensson

Uppteckningsår: 1917

Född år ca 70 i Ypsby sn

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

Pingstbruden

I Per Nilssons ungdom brukade småbarnen på 8 till 12 år gå omkring i Ränneslöv och leka pingstbrud. Det var visst på annandag pingst. De härmade så som bröllopen gick till på den tiden. De klädde ut en flicka till pingstbrud med papperssaker, vilda blommor och band en brudkrona. De sjöngo små visor och fick matvaror och någon slant i pångar. Pojkarna red på käpphästar och skulle föreställa "ridarestass" som det kalltes vid de stora bröllopen. Det har icke förekommit sedan 1865.

De tre vise männen.

Pojkar från Laholms stad gick sig ut i Ränneslöv för en 50 år sedan. De hade en vridbar stjärna med ljus i och var utklädda till de tre vise männen, Juda med pungen och Herodes. De sjöng lite visor. Herodes sjöng bl. a.

" Fast jag har blivit svart som solen mig har bränt
är jag likvälv bland konungar känd."

Bockasten.

Vid Bockastensbygget i Perstorp, Ränneslöv är en sten Bockasten (bukasten), en lös väldig sten, stor som ett hus. Trollen på Hallandsås tålde ej att de ringde i Ysby kyrka.

En trollkäring tog den där sten i sitt hårband och slungade den mot Ysby kyrka för att slå sönder den vita bjällekona, som hon sa. Men hon orka inte längre än till den plats där nu Bockastensbygget ligger.

Trollen i Lundaberg

I Lundaberg (lundaberg), ett nu till största delen borttaget grusberg på Lundagårds mark i Edenberga by, Ränneslöv, berättades trollen bo. En gång när det var bröllop i Lundagård voro trollen närvarande. Det satt ett troll mellan var gäst. De som voro inne i stugan kunde ej se dem, men de som voro utanför kunde se dem genom fönstret. I berget hade trollen ett bord med gullfötter.

Påskeldar

I Ränneslöv brukade man på påskafton tända påskeldar. På den gamla bronsåldershögen Abullshöj ("Aplahög") i Edenberga brukade alltid vara en påskeld.

Ordstäv.

Du så aj u veden (=envis) som Sko**bjggets**¹⁾ port,
som slog ihjäl gåsen (av gåse) attan gånger, brukar man säga
till dem som äro envisa.

Sommarstugan i Vippenatorp.

Anmärkning: Sommarstugan kallas av
andra personer (i Ysby sn) Midsommar-
stugan.

Vid Vippenatorp i Hjörnered (Ränneslövs sn) finns
en grotta som kallas Sommarstugan. Där bodde ett troll som en
gång tog från bonden i Vippenatorp en ko. Bonden kastade då ned
hö genom taket och då fick han igen sin ko.

1) gård i Ränneslövs sn.

ACC. N:R M. 1372

Offersten vid Ränneslövs kyrka.

Utanför Ränneslövs kyrka står en sten (dopfunt eller vigvattenssten). Där brukade de förr kasta slantar eller knappnålar. Knappnålar lade de för vårtor, en för varje vårt.

Bockasten

Vid Bockastensbygget i Pärstorp, Ränneslövs sn, finns ett jättekast (isflyttad sten). Den skall vara kastad i ett strumpeband mot Ysby kyrka av ett troll som stod på Hallandsås. För en tid sedan ramlade spetsen av stenen ned.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17

18

ACC. NR **M.** 1372

Pingstbruden

När Bengtsson var liten gick man omkring med pingstbruden, de fingo välfägnad och man dansade med bruden.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

ACC. NR M. 1372

Annandag jul

Staffansskede

Den dagen på morgonen brukade de förr rida Staffans-skede. De red i kapp det vrästa de kunde.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21

Tor och Jöa

Tor¹⁾ me sitt långa skägg
han lockar barnen under²⁾ vägg
Men sen kommer Jöa³⁾ me sin röa luva
å körer dom i gruva.

---

1) dvs. mars 2) dvs. utom 3) dvs. april 4) dvs. ugnsgruvan.

ACC. NR M. 1372

Ordtabu.

När man skulle sticka ett kreatur ska di inte
säja blod utan "ta röan" (ta(ga) rö(d)en).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

25

Språket i Tjärby sn, Höks härad

Tjärbyborna kunna ej uttala tje-ljudet utan använda i stället sje-ljudet (ʃ). Man gycklar med dem följande ramsa, som härmar en tjärbybos tj.

"Nu ska ja fara tillfärby forkä å ſova mäj en fortſeſʃap"

(Nu skall jag fara till Tjärby kyrka och köpa mig en kyrkekäpp).

Kardevisan.

En sed från forne dagar ännu på landet är
att kardegille göra som matmor alltid plär
att bjuda byens pigor och alla käringar
att komma för att karda från kväll till ljusan där.¹⁾

Om mor den dag är knärrig man intet undra bör.
Sötbrödet skall hon baka i koppen²⁾ lägga smör
och kaffebönor mala om det skall räcka till
och granna goaråkakor hon också hava vill

När det åt kvällen lider så börjar piorna
att såpetvätta halsen och smörja flätorna.

Ren särk de på sig taga och strumpor ävenså,
och gummorna sig skura så gott som de förmå.

Sen när de hava pyntat, så vandra de åstad
med kardorna i handen och var och en är glad
att de tillsammans komma och tala om allt nytt
som haver skett i byen och allestäns omkring.

1) = dager 2) dvs. den kopp, vari smöret serverades.

När de till stället komma så bli de fägnade
med goda sockerkringlor och smakeligt kaffe.

Är mor än vid gott lynne så får di än en kopp
som vederkvicker kroppen och muntrar sinnet opp.

Uti en ring på golvet de alla sättas ned
och börja så att karda med lust och så besked.
Sen börja mun och karda likt strumpesticör gå,
och utav kaffetåren nytt liv de alla få.

Vid översta bordändan där sitter kära far
och utav finkelflaskan en sup han ofta tar.

Mor då till honom säger: "jag tror du illa mår.
Det passar dig nu bättre att du i sängen går."

Mor tager far vid armen och leder honom bort
där sängen den stod bäddad, där han insomnar snart,
och maran honom rider, han tror i drömmarna
och snarkar så det knakar i sängstolparna.

Hur ljuvligt det omtala hur vacker Ola är,
och Jöns i varje pia på stunden bliver kär.

Hur Erik är skevbenter och Jeppe är ett nöt.
Ett fåralår är Erik men Jöns är rar och söt.

(Här hade L.F. L-n glömt en bit. Här skulle skildras
hur drängarna stodo och hörde på.)

Ett tal i allas munnar att nabodrängen Per
liksom en galen katt
igenom pigefönstret inhoppar varje natt.

Röd som en kalkonhöna en piga sade då:
"Men kors i hela världen vad ni kan hitta på.

I är en stor lögnbracka, käring som ni är.
Kan inte hålla munnen, er förhärdade lögnmär.

Stackars mor hon springer i köket ut och in
och när hon kom i köket så fick hon i sitt sinn
att gå i sommarstugan och efter allting se
om ej den gråe katten här gjort förargelse.

(Säkerligen funnos flera verser)

ACC. N:R M. 1372

Majvisan

sjöngs här förra året (1916).

God afton om ni hemma är

Maj är välkommen etc.

Om de ej blevo insläppta sjöngs fula verser.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Majvisan

sjunges ännu i Våxtorp bl. a. brukar följet komma till Vallen.
Där brukar de få en femma.

God afton i som hemma är
maj är nu välkommen

Vid orden: "Nu sätta vi maj uti ert tak" fästes
en grön kvist i en klädhängare el. dyl.

Om de inte fingo något sjöngs:

Så söv å söv du lade stud
tills kråger å korper usa dej ud.

Till farväl sjöngs

Så lämna vi nu din gård
om gud vill komma vi igen nästa år.

Förr var Arnouff Jönsson i Skråmered försångare.

Majvisan (efter Hans Persson, 90 år)

God afton i som hemma är
maj är välkommen
förlåt oss om vi väcka er
sommaren är så ljuvlig för ungdomen.

Minns ej mer.

ACC. N:R **M.** 1372

Majvisan

I Ränneslöv (Ränneslövs) socken sjöng di majvisan
ännu 1917, di sjöng "maj är välkommen". Fick di inte något så
va di ovettiga.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

34

Majvisan

"I Karup här di gått med majvisen å tiggt ägg i år."

- 1) God afton, är ni hemma här?
Maj är nu välkommen.
Förlåt oss om vi väcka er.
Sommaren är så ljuvlig för ungdomen.
- 2) Du vinterns tvång ur landet drev
och sommaren tillbaka blev.
- 3) Välkommen var som en (!) månads tid.
Gu signe denna sommar blid.
- 4) Vår skog och mark sig fröjdar skönt.

- 5) Den lilla lärkans ljuva klång

- 6) Ty bär om vi nu maj i by

- 7) Låt hönan ge ägg på fat
till pannekaka och äggamat. X

Kärleksvisa.

En herremans så hög och båld,
han ägde tunnor guld

och flera hemman i sitt våld,
fick se en flicka huld
bland trädens stammar ensam gå.
Han talade till henne så.

Trallelala, trallelala, trallellallelalla. (a= långt a)

Mitt vackra barn, vad heter du?
Säg mig ditt ljuva namn!
Kom sätt dig vid min sida nu
i dagens blomsterfamn,
så kan vi språkas vid en stund.
Förtroligt är i enslig lund.

Mitt namn är Malin, men jag får
ej längre dröja här,
för dagens sol snart nedergår,
och jag skall plocka bär
i korgen den jag fått av mor.
Hon väntande i hydden bor.

O Malin, mingen flicka söt
och skön som du jag sett.
Kom vila i mitt öppna sköt,
jag beder blott om ett:
giv mig en enda liten kyss,

var inte rädd att någon lyss.

Nej, nej, jag lovat här vid Gud
att ingen kyss ge bort
förrän den dag jag skall stå brud,
och det blir inom kort,
och då skall Johan hava den
från barndomen han är min vän.

Vad du är barnslig, blyg och from
som sådant pjåka kan.

Din Johan vet ju ej där om
Ej heller någon ann.
Du skall få penningar se här.
Låt mig nu få vad jag begär.

O nej, o nej, jag är ej fal
för penningar och guld.
De jälpa ej för samvetskval
för spe och evig skuld.
Ett fredadt bröst är mera värdt
har jag i katkesen lärt.

Ej hjälper smicker eller hot,
men vet i alla fall,
att om det också sker med knot

en kyss jag hava skall
och till mitt hjärta trycka dig
förr än du slipper ifrån mig.

"Ja puttsan" med en sidoblick
gav Malin skälm¹⁾ till svar.

Hon kastade sin korg och gick.
Med den stod herren kvar.
och suckade:"En narr är den
som gäckar kvinnotroheten."

1) Skall väl vara skälmskt, men J.G. Pålsson
uppfattar det som = skälmen.

Kärleksvisa.

O flicka, o flicka, vad har du i ditt sinn ?
Varför är du så ledsen, vill du ej bliva min?
Slå bort de sorgsna tankar, jag vill trolova dig,
och du skall bli min lilla vän om du vill hava
mig.
Hav tack min järtans herre, jag har en vän så kär,
men han är bortrester, allt ifrån sju års tid.

På honom vill jag vänta allt uti sju år till,
om han igenkommer, om han finns mera till.

På honom till att vänta, det lönar intet sig,
för han är redan döder, kan jag försäkra dig.

Är han redan döder, som du försäkrar mig,
så har jag säkert lovat att aldrig gifta mig.

För om han skulle komma ifrån sin resa lång,
så går jag förlorad, som var hans trogne vän.

Hav tack min järtans flicka, förtrogen som du är
nu haver jag dig prövat att du mig håller kär.

Så tog han av sig handsken av sin snövita hand.

"Se här gullringen som förr har varit din."

När hon fick ringen skåda blev hon så järtans glad,
så denna lilla tärnan föll ned och svimma av.

Så tog han henne i famnen så varligt upp till sig

(flera verser kvar som J.G. Pålsson glömt)

De vise män.

1) Från gamla tider har det varit brukligt att umgdomen (den manliga) i Laholms stad på julafhton och under julen gick omkring i hemmen och uppförde julskådespelet "De vise män." Bruket upphörde på slutet av 1870-talet på grund av förbud från stadsmyndigheternas sida och egentliga orsaken där till var att bruket med tiden urartat till fylleri och slagsmål. Stadspojkarna fortsätter spelet ute på landsbygden och blev ofta druckna och oregerliga och råkade i slagsmål med landtborna. Ofta högg de omkring sig med sablarna, då de råkade i oenighet sinsemellan eller med allmogen.

Skådespelarna utgjordes vanligen av unga hantverkare från 14 till 18 års ålder begåvade med sångröst. Repetitionerna skedde vanligtvis på någon verkstad. På julafhton avvaktades de vise mannen's ankomst med spänd väntan i stadens familjer. Snart hördes faste steg i farstun, dörren öppnades och Herodes tjänare inträder i all sin glans. Full militär uniform, epåletter, stor trekantig hatt med vajande plymer, en väldig sabel. Tjänaren drar sabeln skyldrar och säger: jag har en hälsning från min herre och konung om de vise mannen få agera här i afton." Svar: Ja. Han skyldrar och slår sabeln i baljan med en väldig kläm och marscherar åstad med väldiga steg. Så inträder Herodes, hans tjänare, jungfru Maria med barnet, de vise män av Österland,

ACC. NR M. 1372

stjärnbäraren m. fl. (Ej judas med pungen) Herodes var kädd i konungslig skrud med sabel, skägg, röd kungakrona.

De vise män voro klädda i vita skjortor dragna utanpå kläderna, österländsk dräkt, huvudbonad ? En var en svart morian, kungen av Moria land, gullkrona.

Jungfru Maria var klädd i vitt med barnet (en stor docka som ett årsgammalt barn) på armen. Stjärnbäraren bar en sexuddig stjärna, vridbar med flera ljus i. Den var alldeles vit utan figurer.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

50 ARKIV